

Kainų skaidrumas pagal Europos Veiklos kodeksą kliringo ir atsiskaitymų profesinei veiklai

I. Kainoraštis

LCVPD įmokos reglamentuoja Instrukcija "Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo įmokų nustatymo ir mokėjimo tvarka" bei tarpusavio sutartys tarp LCVPD ir jo dalyvių. Šią instrukciją ir jos pakeitimus tvirtina LCVPD Valdyba. Pagal LR Finansinių priemonių rinkų įstatymą (68 straipsnio 5 dalį), LCVPD Valdyba nustato sąskaitų tvarkytojų stojamosios įmokos, metų įmokos, ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmokos ir operacijų įmokos už apskaitos įrašą dydžius, kuriuos turi suderinti su Vertybinių popierių komisija (VPK). Šios 4 įmokų rūšys, kurias reikia derinti su VPK, 2010 metais sudarė 67% nuo visų LCVPD pagrindinės veiklos pajamų. Įmokų pakeitimai ir papildymai taip pat paprastai yra derinami su LCVPD dalyviais bei atskleidžiami viešai mažiausiai prieš 20 dienų iki įsigaliojimo.

1. LCVPD įmokų rūšys ir dydžiai

LCVPD dalyviai moka šias įmokas Lietuvos centriniam vertybinių popierių depozitoriumui už suteiktas VP apskaitos paslaugas:

1. stojamąją įmoką;
2. metų įmoką;
3. ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoką;
4. operacijų įmoką;
5. vertybinių popierių įvykių aptarnavimo įmoką (finansų maklerio įmonės (FMI) arba bankai šią įmoką moka tik tuo atveju, jeigu emitentai juos įgalioja tvarkyti savo vertybinių popierių apskaitą);
6. kitas specialias įmokas.

2. Stojamoji įmoka litais¹

FMĮ arba Bankams (sąskaitų tvarkytojams).	Užsienio centriniais ar tarptautiniams depozitoriumams	Trumpas aprašymas
650	10 000	Stojamoji įmoka mokama tik vieną kartą už sąskaitų atidarymą, kai sąskaitų tvarkytojai tampa LCVPD dalyviais

3. Metų įmoka litais

FMĮ arba Bankams (sąskaitų tvarkytojams)	Užsienio centriniais ar tarptautiniams depozitoriumams	Trumpas aprašymas
391	4 000	Metų įmoka – tai dalyvio įmoka. Nauji LCVPD dalyviai šią įmoką sumoka kartu su stojamąja įmoka arba pagal atskirą sąskaitą.

Emitentams (netiesioginiams dalyviams, kuriuos atstovauja įgalioti sąskaitų tvarkytojai)	Trumpas aprašymas
195	Įmoka taikoma netiesioginiams dalyviams, kurių asmenines VP sąskaitas tvarko FMĮ arba Bankai.

¹ Pagal valiutų valdybos modelį nacionalinės valiutos lito kursas yra pririštas prie euro: 3,4528 LTL= 1 Eurais.

4. Ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoka litais ar % nuo vidutinės vertės

FMĮ, Bankams ir užsienio centriniais ar tarptautiniams depozitoriumams	Trumpas aprašymas	Taikomos nuolaidos, išimtys
1 LTL už 20000 litų likutį arba 0.005% (nuo vidutinio ketvirčio vertybinių popierių likučio sąskaitoje vertine išraiška)	Ketvirčio kintama sąskaitų tvarkymo įmoka yra dalyvio VP sąskaitoje buvusio VP vidutinio ketvirčio likučio vertine išraiška (vidutinės kapitalizacijos per ketvirtį) ir dalyviams nustatyto ketvirčio įmokos tarifo sandauga.	Netaikomos nuolaidos
3.00	Ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoka (fiksoto dydžio) mokama už kiekvieną LCVPD atidarytą sąskaitą.	Ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoka už kiekvieną VP sąskaitą netaikoma trumpalaikiams (iki 1 metų) VP sąskaitoms.

Emitentams (netiesioginiams dalyviams, kuriuos atstovauja įgalioti sąskaitų tvarkytojai)	Trumpas aprašymas	Taikomos nuolaidos, išimtys
1 LTL už 20000 litų likutį arba 0.005% (nuo vidutinio ketvirčio vertybinių popierių likučio sąskaitoje vertine išraiška)	Už VP, išleistus emitentų, kuriuos atstovauja sąskaitų tvarkytojai, sąskaitose. Ketvirčio kintama sąskaitų tvarkymo įmoka yra emitento VP sąskaitoje buvusio VP vidutinio ketvirčio likučio vertine išraiška (vidutinės kapitalizacijos per ketvirtį) ir emitentams nustatyto ketvirčio įmokos tarifo sandauga.	1) Emitentai, kurių VP yra įtraukti į NASDAQ OMX Vilnius Oficialųjį prekybos sąrašą, moka ne didesnę kaip 4000 LTL ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoką; 2) Emitentai, kurių VP yra įtraukti į NASDAQ OMX Vilnius Papildomąjį prekybos sąrašą, moka ne didesnę kaip 2000 LTL ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoką; 3) Emitentai, kurių VP yra įtraukti į NASDAQ OMX Vilnius Skolos vertybinių popierių prekybos sąrašą, moka ne didesnę kaip 1500 LTL ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoką; 4) Emitentai, kurių VP nėra įtraukti į NASDAQ OMX Vilnius Oficialųjį, Papildomąjį ar Skolos vertybinių popierių prekybos sąrašus, moka ne didesnę kaip 1000 LTL ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoką.
3.00	Ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoka (fiksoto dydžio) mokama už kiekvieną LCVPD atidarytą sąskaitą	Ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmoka už kiekvieną VP sąskaitą netaikoma trumpalaikiams (iki 1 metų) VP sąskaitoms.

VP likutis vertine išraiška nustatomas vadovaujantis šiais principais:

1. Vidutinis ketvirčio likutis vertybinių popierių sąskaitoje vertine išraiška apskaičiuojamas sudėjus kiekvienos kalendorinės dienos VP likučius vertine išraiška ir sumą padalinus iš atitinkamo ketvirčio kalendorinių dienų skaičiaus.

2. Kiekvienos kalendorinės dienos vertybinių popierių likutis VP sąskaitoje vertine išraiška apskaičiuojamas vertybinių popierių skaičių, esantį dalyvio vertybinių popierių sąskaitoje LCVPD apskaitos dienos pabaigoje, padauginus iš vertybinių popierių kainos atitinkamą kalendorinę dieną.

Tuo atveju, kai vertybinių popierių sąskaitoje yra nurodytas vertybinių popierių skaičius vertine išraiška (kai vertybinis popierius neturi nominalios vertės ir kiekio), jis laikomas tos dienos vertybinių popierių likučiu sąskaitoje.

3. Nustatant vertybinių popierių kainą vadovaujamosi trimis taisyklėmis, kurios taikomos viena po kitos paeiliui, jeigu, remiantis ankstesne iš jų, vertybinių popierių kaina nenustatoma:

3.1. skaičiavimui imama NASDAQ OMX Vilnius prekybos sesijoje atitinkamą kalendorinę dieną nustatyta vertybinių popierių prekybos sesijos uždarymo kaina;

3.2. skaičiavimui imama NASDAQ OMX Vilnius paskutinėje prekybos sesijoje, bet ne ankstesnėje kaip prieš 30 kalendorinių dienų (neįskaičiuojant laikotarpio, kai prekyba biržoje sustabdyta dėl vertybinių popierių įvykių), nustatyta vertybinių popierių prekybos sesijos uždarymo kaina;

3.3. skaičiavimui imama vertybinių popierių nominali vertė.

4. Nustatant skolos vertybinių popierių kainą, visais atvejais imama šių vertybinių popierių nominali vertė.

5. Jei vertybinio popieriaus nominalo valiuta yra skaičiuojama ne litais, tai kiekvienos kalendorinės dienos vertybinių popierių likučio vertinės išraiškos skaičiavimui naudojamas paskutinės ketvirčio dienos oficialus valiutos kursas.

5. Operacijų įmokos

5.1. NASDAQ OMX Vilniuscentrinės rinkos (automatinio įvykdymo) sandorių įmoka litais arba eurais

FMĮ, Bankams ir užsienio centriniam ar tarptautiniams depozitoriumams	Trumpas aprašymas
1.00 LTL, atsiskaitant lėšomis mokėjimo sistemoje „Litas-RLS“ ir 1.00EUR (nuo 2010.11.01 sumažintas iki 1.00 LTL), atsiskaitant lėšomis mokėjimo sistemoje „TARGET 2“	Įmoka mokama už bet kokį vertybinių popierių atsiskaitymo judėjimo apskaitos įrašą (ne už pavidimą) debeto ar kredito pusėje dalyvio sąskaitoje

5.2. NASDAQ OMX Vilnius tiesioginių sandorių ir užbiržinių DVP sandorių įmoka litais arba eurais

FMĮ, Bankams ir užsienio centriniam ar tarptautiniams depozitoriumams	Trumpas aprašymas
5.20 LTL, atsiskaitant lėšomis mokėjimo sistemoje „Litas-RLS“ ir 2.60 EUR (nuo 2010.11.01 sumažintas iki 5.20 LTL), atsiskaitant lėšomis mokėjimo sistemoje „TARGET 2“	Įmoka mokama už bet kokį vertybinių popierių apskaitos įrašą debeto ar kredito pusėje dalyvio sąskaitoje.

5.3. Nemokestinių pervedimų įmoka litais

Tarp vietinių sąskaitų tvarkytojų sąskaitų	Tarp vietinių sąskaitų tvarkytojų sąskaitų ir LCVPD sąskaitų Latvijos/Estijos centriniuose depozitoriumuose	Trumpas aprašymas	Taikomos nuolaidos, išimties
4.90	15.00	Įmokos yra mokamos už VP apskaitos įrašus dalyvių sąskaitų debeto ar kredito pusėje.	Vykdamas nemokestinius pervedimus, kai VP yra pervedami iš Emitento sąskaitų tvarkytojo sąskaitų į kliento VP apskaitą arba į sąskaitų tvarkytojo nuosavų VP apskaitą, operacijų įmoka (4.90 LTL) už apskaitos įrašą Emitentams netaikoma, tuo tarpu sąskaitų tvarkytojai moka 4.90 už kiekvieną apskaitos įrašą.

6. Vertybinių popierių įvykių (įmonės įvykių, įtakojančių sąskaitų parametrus) aptarnavimo įmokos litais ar % nuo Vertybinių popierių įvykio vertės

Emitentams (netiesioginiams dalyviams, kuriuos atstovauja įgalioti sąskaitų tvarkytojai)	Trumpas aprašymas	Taikomos nuolaidos, išimtys
0.1% nuo naujos emisijos bendros nominalios vertės.	Naujoms VP emisijoms, kai įstatinis kapitalas didinamas papildomais įnašais arba iš bendrovės lėšų (akcijų).	Įmoka negali būti mažesnė negu 260 LTL arba didesnė negu 1034 LTL.
0.1% nuo mažinamos emisijos dalies bendros nominalios vertės	Kai įstatinis kapitalas (akcijų nominali vertė ir skaičius) mažinamas.	Įmoka negali būti mažesnė negu 260 LTL arba didesnė negu 1034 LTL.
0.05% nuo naujos VP emisijos bendros nominalios vertės	Kitoms naujoms VP emisijoms (skolos VP).	Įmoka negali būti mažesnė negu 260 LTL arba didesnė negu 1034 LTL. Įmoka netaikoma Vyriausybės vertybiniams popieriams.
260	Už kitų vertybinių popierių įvykių (emitento reorganizavimas; įstatinio kapitalo didinimas iš bendrovės lėšų, kai didinama anksčiau išleistų akcijų nominali vertė; vienos rūšies ar klasės vertybinių popierių keitimas į kitos rūšies ar klasės vertybinius popierius; vertybinių popierių pavadinimo keitimas, dalyvio statuso keitimas iš tiesioginio į netiesioginį ir atvirkščiai, vertybinių popierių emisijų asimiliacija, dividendų skirstymas ir kt.) pagrindu atliekamus vertybinių popierių apskaitos įrašus bendrojoje emitento vertybinių popierių sąskaitoje (sąskaitose) ir/ar jų aptarnavimą	-
260	Jei emitentas yra reorganizuojamas ar pertvarkomas ir dėl to uždaroma bendroji jo išleistų vertybinių popierių sąskaita LCVPD	-

FMĮ arba Bankams, užsienio centriniam depozitoriumams ar Emitentams	Trumpas aprašymas
2.61	Už įrašus VP sąskaitose tvarkant VP įvykius.

7. Kainos už papildomas paslaugas klientams (specialios įmokos) litais ar % nuo paslaugos vertės

Emitentams ar jų įgaliotiems sąskaitų tvarkytojams	Trumpas aprašymas	Taikomos nuolaidos, išimtys
VP savininkų skaičius: iki 100 - 91 LTL 101-200 - 117 LTL 201-300 - 144 LTL 301-400 - 168 LTL 401-500 - 195 LTL 501-600 - 220 LTL 601- ir daugiau - 246 LTL	Už vertybinių popierių savininkų sąrašų formavimą ir pateikimą emitentams ar jų įgaliotiems sąskaitų tvarkytojams. Už kiekvieną prašymą suformuoti emitento vertybinių popierių, apskaitomų pas sąskaitų tvarkytojus, savininkų sąrašą nustatoma įmoka, kurios dydis priklauso nuo sąrašo pateikiamo VP savininkų skaičiaus:	Emitentas (jo įgaliotas sąskaitų tvarkytojas), norėdamas gauti VP savininkų sąrašą greičiau kaip per 4 darbo dienas nuo užklauso pateikimo, papildomai turi sumokėti: <ol style="list-style-type: none"> 1. 80% nuo priskaičiuotos įmokos sumos, jei sąrašas pateikiamas kitą darbo dieną po užklauso pateikimo dienos; 2. 60% nuo priskaičiuotos įmokos sumos, jei sąrašas pateikiamas antrą darbo dieną po užklauso pateikimo dienos; 3. 40% nuo priskaičiuotos įmokos sumos, jei sąrašas pateikiamas trečią darbo dieną po užklauso pateikimo dienos. Priklausomai nuo VP sąskaitų tvarkytojų (nuo 1 iki 30), apskaitančių emitento akcijas, skaičiaus taikomi didėjantys koeficientai (nuo 1 iki 2.2). Emitentas, pageidaujantis gauti savo išleistų VP, apskaitomų Latvijos ir/ar Estijos centrinių vertybinių popierių depozitoriumų (kaip užsienio sąskaitų tvarkytojų) sąskaitose, savininkų sąrašą, moka LCVPD 91 LTL. Įmoką už kiekvieno sąrašo (pagal kiekvieną užsienio depozitoriumą) pateikimą.

8. Įmokos už LCVPD Dalyvių saugaus informavimo srities panaudojimą litais

FMĮ arba Bankams	Trumpas aprašymas
178,69 (neįskaitant PVM, kuris yra 21%)	Už naudojimąsi LCVPD Dalyvių saugaus informavimo sritimi per mėnesį.

9. Įmokos už prisijungimą prie LCVPD pranešimų sistemos*litais

FMĮ arba Bankams	Trumpas aprašymas
Vienkartinis prisijungimo mokestis – 5000 (neįskaitant PVM); Mėnesinis dalyvio administravimo mokestis – 165 (neįskaitant PVM)	Įmoka už naudojimąsi LCVPD esančia technine įranga, kurios pagalba yra sukuriama VPN prieiga, skirta Dalyvio prisijungimui prie pranešimų apskaitos sistemos (PAS), jei jis prie PAS jungiasi per LCVPD esančią techninę įrangą. Įmokos dydis susideda iš dviejų dalių.

*Įmoką moka LCVPD dalyviai, kurie yra savanoriškai prisijungę per LCVPD prie Lietuvos banko sistemos Litas-RLS. Tokie dalyviai sudaro maždaug 30% visų LCVPD dalyvių.

10. Atvejai, kai įmokų skaičiavimas sustabdomas

Depozitoriumo dalyvio atžvilgiu iškėlus bankroto bylą, pradėjus neteisminę bankroto procedūrą, pradėjus jo likvidavimo procesą, įmokų skaičiavimas yra sustabdomas. Jis atnaujinamas bankroto bylą, neteisminę bankroto procedūrą ar likvidavimą nutraukus, o taip pat esant kitiems teisėtiems pagrindams.

11. Nuo 2011.02.08 įsigaliojusios naujos įmokos

- Už kiekvieno atsiskaitymų judėjimo patvirtinimą vėlesniu nei nustatytu pirminiu laiku atsiskaitymo dieną, standartinėse atsiskaitymų sąlygose nurodytas dalyvis moka 20 LTL dydžio įmoką;
- Atsiskaitymų nurodymo keitimą arba panaikinimą inicijavęs dalyvis moka 2 LTL dydžio įmoką;
- Už atsiskaitymų judėjimo vykdymo nutraukimą arba perkėlimą į kitą atsiskaitymų dieną kiekvienas atsiskaitymų judėjime dalyvaujantis dalyvis – vertybinių popierių saugotojas - moka 10 LTL dydžio įmoką.

II. Kainų pavyzdžiai ir statistika

Lentelėje pateikti duomenys rodo LCVPD paslaugų įmokų litais dydžius, kuriuos mokėjo vidutinis kiekvienos rūšies LCVPD dalyvis 2010 m.

(2010 m. buvo 5 FMĮ, 11 bankų, 2 užsienio CVPD ir vidutiniškai 372 emitentai. Į skaičiavimus neįtraukti 2 FMĮ ir 3 bankų atskirą dalyvių statusą turinčių prekybos ar kitų skyrių, kurie nevykdė atsiskaitymo operacijų, duomenys.)

1 lentelė

	Metinė įmoka litais	Centrinės rinkos sandorių (operacijų) įmoka litais*	Tiesioginių arba užbiržinių sandorių (operacijų) įmoka litais*	Nemokestinių pervedimų (operacijų) įmoka litais*	Kintama ketvirtinė VP saugojimo įmoka ir vidutinė kapitalizacija litais	Fiksuota VP saugojimo įmoka litais	Įmoka už naudojimąsi LCVPD Dalyvių saugaus informavimo sritimi litais	Iš viso metinių įmokų LTL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Įmokų dydžiai	391 (195 emiten tams)	1	5.2 (20 arba 25 už tarpt. pervedimą per CVPD ryšius)	4.9 (15 už tarpt. pervedimus per CVPD ryšius)	1 už 20000 likutį arba 0.005% per ketvirtį	3 už kiekvieną sąskaitų rūšį per ketvirtį	178.69 (+ PVM 21%) per mėnesį	-
Vidutinis operacijų skaičius arba rinkos kapitalizacija VP sąskaitose (vidutinei FMĮ)	-	9 380	36	816	169 mln. LTL	107 sąsk.	-	-
Vidutinis operacijų skaičius arba rinkos kapitalizacija VP sąskaitose (vidutiniam Bankui)	-	31 524	420	2 670	888 mln. LTL	108 sąsk.	-	-
Vidutinis operacijų skaičius arba rinkos kapitalizacija VP sąskaitose (vidutiniam užsienio CVPD)	-	22 822	155	205	96 mln. LTL	57 sąsk.	-	-
Vidutinė FMĮ 2010 m., LTL	391	9 380	251	4 083	33 838	1 284	2 573	51 800
Vidutinis bankas 2010 m., LTL	391	31 524	2 644	13 568	177 519	1 296	2 573	229 515
Vidut. užsienio CVPD 2010 m., LTL	-	22 822	3 275	3 075	19 175	684	-	49 031
Vidutinis emitentas 2010 m., LTL	195	-	-	-	2 516**	24	-	2 735

* įmokos taikomos už kiekvieną įrašą VP sąskaitose (už kiekvieną vykdomą atsiskaitymo nurodymą). Už nemokestinių pervedimų įrašą 2009 metais įmoka sudarė 5.20 LTL, - nuo 2010-02-08 ši įmoka sumažinta iki 4.90 LTL.

** nuolaidos, taikomos didžiausios ketvirčio sąskaitų tvarkymo įmokos forma tik emitentams, pateikiamos šio dokumento 2 puslapyje.

Stojamajai, metų, operacijų, ketvirčio sąskaitų tvarkymo ir VP įvykių aptarnavimo įmokoms PVM netaikomas.

2. lentelė. Įmokų pasiskirstymas vidutiniam LCVPD dalyviui (be emitentų) pagal jų rūšį 2010 metais litais

vidutiniškai:	FMĮ (5)		Bankas (11)		Užsienio CVPD (2)		Iš viso pagal visas dalyvių (18) rūšis	
	LTL	%	LTL	%	LTL	%	LTL	%
Visų rūšių operacijų įmokos (išskyrus VP įvykius)	13 714	26,5	47 736	20,8	29 172	59,5	36 223	22,6
Ketvirčio sąskaitų tvarkymo kintama ir fiksuota įmoka (LTL3/sąsk.)	35 122	67,8	178 815	77,9	19 859	40,5	121 239	75,7
Metų ir IT paslaugų įmokos	2 964	5,7	2 964	1,3	-	-	2 635	1,7
Iš viso LTL/ EUR	51 800/ 15 002	100	229 515/ 64 472	100	49 031/ 14 200	100	160 097/ 46 367*	100

*Skaičiuojama visas pagrindinės veiklos pajamas, išskyrus įmokas už VP įvykius, padalinus iš bendro dalyvių skaičiaus (18 FMĮ, bankų ir užsienio CVPD, išskyrus emitentus).

Kainų už LCVPD paslaugas, teikiamas dalyviams, paskaičiavimo pavyzdys:

FMĮ XXX per 2010 m. įvykdė 1000 centrinės rinkos sandorių operacijų (1 lentelės 3 stulpelis), 100 tiesioginių sandorių, 50 vietinių užbiržinių sandorių, 10 tarptautinių užbiržinių sandorių (4 stulpelis) ir 85 vietinių nemokestinių pervedimų ir 8 tarptautiniai nemokestiniai pervedimai (5 stulpelis). Savo asmeninėse ir klientų sąskaitose FMĮ XXX saugojo VP portfelį, kurio vertė vidutiniškai buvo 200 mln. LTL (6 stulpelis), o skirtingų VP sąskaitų skaičius buvo 100 (7 stulpelis). FMĮ XXX visus metus naudojo Dalyvio saugaus informavimo srities (DSIS) paslaugomis (8 stulpelis). Visų DVP operacijų atsiskaitymai buvo vykdomi per mokėjimų sistemą Litask-RLS. Šiuo atveju FMĮ XXX sumokės LCVPD už 2010 m. paslaugas LTL:

1) Metinė įmoka -	391
2) Už centrinės rinkos (automatinio vykdymo) sandorių operacijas	$1000 \times 1 = 1000$
3) Už tiesioginius sandorius	$100 \times 5,20 = 520$
4) Už vietinius užbiržinius sandorius	$50 \times 5,20 = 260$
5) Už tarptautinius užbiržinius sandorius	$10 \times 25 = 250$
6) Už vietinius nemokestinius pervedimus	$85 \times 4,90 = 416$
7) Už tarptautinius nemokestinius pervedimus	$80 \times 15 = 120$
8) Kintama ketvirtinė įmoka už VP portfelio saugojimą	$200\,000\,000 \times 0,005\% \times 4 = 40\,000$
9) Fiksuota ketvirtinė įmoka už VP portfelio saugojimą	$100 \times 3 \times 4 = 1200$
10) Už DSIS paslaugas	$178,69 \times 1,21 \times 12 = 2573$
Iš viso įmokų už 2010 metus	46 730

III. Santrauka

1. teisinė bazė

Teisinę bazę, kuri nustato vertybinių popierių išleidimą nematerialia forma ir reglamentuoja Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo (LCVPD) veiklą, sudaro Civilinis kodeksas, Finansinių priemonių rinkų įstatymas, Akcinių bendrovių įstatymas, Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas bei atitinkami teisės aktai:

- a) patvirtinti Lietuvos vertybinių popierių komisijos: Vertybinių popierių ir jų cirkuliacijos apskaitos taisyklės,
- b) patvirtinti LCVPD: Atsiskaitymų už NASDAQ OMX Vilnius (Birža) sudarytus vertybinių popierių sandorius taisyklės, Vertybinių popierių atsiskaitymų sistemos taisyklės, Vertybinių popierių apskaitos instrukcija, Vertybinių popierių pervedimo taisyklės;
- c) patvirtinti Vyriausybės: Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių išleidimo ir apyvartos taisyklės, ir t.t.

Lietuvos bankas, vykdydamas ECB rekomendacijas, 2004 m. sausio 19 d. užregistravo LCVPD vertybinių popierių atsiskaitymo sistemą kaip sistemiškai svarbią sistemą ir pradėjo jos oficialią priežiūrą.

2. Vertybinių popierių atsiskaitymų sistema

AB "Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas" – tai vertybinių popierių depozitoriumas, teikiantis vertybinių popierių atsiskaitymų paslaugas. Pagrindinis LCVPD tikslas yra vykdyti bendrąją vertybinių popierių apskaitą, rengti ir diegti apskaitos sistemas vertybinių popierių sąskaitų tvarkytojams, jas aptarnauti ir prižiūrėti.

LCVPD yra vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos (VPAS arba Sistema) operatorius. VPAS – tai pagal bendras taisykles ir standartizuotą procedūrą dalyvių susitarimu veikianti duomenų bazių bei procesų valdymo sistema, skirta vertybiniais popieriais registruoti, saugoti, vertybinių popierių įvykiams bei sistemos dalyvių vertybinių popierių atsiskaitymams vykdyti, atliekant vertybinių popierių pervedimo įrašus tarp dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų ir perduodant susietus su tokiais vertybinių popierių pervedimais mokėjimo pavedimus tolimesniam vykdymui į mokėjimo sistemas Litas-RLS arba TARGET 2. Sistema vykdo realaus ir nustatyto laiko atsiskaitymus už vertybinių popierių sandorius, sudarytus Biržoje ar už jos ribų, bei nemokestinius vertybinių popierių pervedimus. Atsiskaitymai vykdomi pagal Biržos informacinės sistemos pateiktus prekybos sesijų rezultatus bei dalyvių pateiktus pervedimų Nurodymus. Sistema užtikrina vienalaikį, galutinį ir neatšaukiamą atsiskaitymą vertybiniais popieriais Sistemoje bei lėšomis mokėjimo sistemose Litas-RLS arba TARGET 2.

Vertybinių popierių ir lėšų pervedimai vykdomi skirtingomis sistemomis. Vertybiniai popieriai apskaitomi VPAS, kurios operatorius yra LCVPD, o lėšos apskaitomos mokėjimo sistemose Litas-RLS, kurios operatorius yra Lietuvos bankas (centrinis bankas) arba TARGET 2, kurios operatorius yra Europos centrinis bankas. Minėtos sistemos palaiko glaudžius santykius ir apsieičia informacija apie vykdomus pervedimus per tą pačią pranešimų apsieitimo sistemą. Abiejų sistemų dalyviai gali teikti vertybinių popierių atsiskaitymo nurodymus ir mokėjimo pavedimus per tą pačią prieigą. Tarp LCVPD ir Lietuvos banko yra pasirašyta dvišalė sutartis dėl vienalaikių atsiskaitymų už sandorius vykdymo.

3. Tinkamos priemonių rūšys

VPAS tinkamos priemonių rūšys yra akcijos, pasirašymo teisės, konvertuojamos obligacijos, skolos priemonės (įmonių obligacijos ir šalyje išleisti Vyriausybės vertybiniai popieriai: izdo vekseliai, fiksuotų palūkanų vyriausybės obligacijos). Užsienio vertybiniai popieriai patenka į sistemą per ryšį su Clearstream Banking Luxembourg (CBL) ir per tarptautinius ryšius su Baltijos CVPD (Estijos ir Latvijos CVPD). Visi vertybiniai popieriai yra nematerialūs (sąskaitiniai), t.y. fiksuojami įrašais asmeninėse vertybinių popierių sąskaitose, atidarytose vertybinių popierių savininkų vardu.

4. Pozicijų sugretinimas ir duomenų apdorojimas

LCVPD sugretina užbiržinės prekybos nemokestinių ir Užbiržinės prekybos pavedimų sugretinimas

vykdomas remiantis maždaug 10 prekybos parametru, įskaitant prekybos dieną, vertybinių popierių ir sandorio šalių nustatymą, bendrąją sumą, atsiskaitymų dieną, t.t.. Atsiskaitymo pavedimai laikomi sugretinti, jei sutampa Pirkėjo ir Pardavėjo pavedimų privalomi rekvizitai. Vienalaikis vertybinių popierių ir lėšų pervedimas vykdomas sugretintų Pirkėjo ir Pardavėjo nurodymų pagrindu.

NASDAQ OMX Vilnius elektroninė prekybos sistema automatiškai įvykdo sugretintą (patvirtintą) prekybos sandorį tarp centrinės rinkos prekybos sandorio šalių prekybos dieną. Tiesioginių sandorių, kuriuos vykdo FMĮ arba bankai Biržoje, oficialaus pasiūlymo sandorių, viešo akcijų pardavimo ir viešo akcijų emisijų platinimo pavedimų sugretinimą Birža vykdo prekybos dieną. Po sandorių sugretinimo ir įvykdymo Birža teikia informaciją savo nariams apie pateiktus prekybos pavedimus ir sudarytus sandorius bei praneša LCVPD apie prekybos sesijos rezultatus.

5. LCVPD dalyviai

Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos dalyviais gali būti šios Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatyme nurodytos įstaigos:

- 1) Lietuvos bankas, valstybės narės centrinis bankas arba Europos centrinis bankas;
- 2) Lietuvos Respublikos arba valstybėje narėje licencijuota kredito įstaiga;
- 3) Lietuvos Respublikos arba valstybėje narėje licencijuota finansų maklerio įmonė;
- 4) valstybės institucija arba įmonė, kurios prievolių įvykdymą garantuoja valstybė;
- 5) bet kuris juridinis asmuo, kurio buveinė nėra Lietuvos Respublikoje arba valstybėje narėje ir kurio veikla būdinga Lietuvos Respublikoje arba valstybėse narėse licencijuotų kredito įstaigų arba finansų maklerio įmonių veiklai.

Finansų maklerio įmonės ir bankai, veikiantys per savo skyrius, t.y. viešosios apyvartos tarpininkai, turi turėti teisę vykdyti operacijas su vertybiniais popieriais, atidaryti ir tvarkyti savo išleistų vertybinių popierių ir kitų emitentų asmenines sąskaitas. VPAS dalyviai turi taip pat būti mokėjimo sistemų Litās-RLS arba TARGET 2 dalyviais ir turėti atsiskaitomąją sąskaitą Lietuvos banke arba TARGET 2 sistemoje.

Vertybinių popierių biržos ir užsienio centriniai bei tarptautiniai depozitoriumai gali tapti VPAS dalyviais nebūdami mokėjimo sistemų Litās-RLS arba TARGET 2 dalyviais.